

HIỂU THẤU, LÀM ĐÚNG CÔNG TÁC DÂN VẬN THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀ TINH THẦN NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

NGUYỄN QUỐC SỬU*

Trong suốt tiến trình sáng lập, rèn luyện Đảng ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm, chú trọng công tác dân vận, coi dân vận là việc rất quan trọng trong thu hút, tập hợp lực lượng cách mạng, huy động sức người, sức của, trí tuệ của Nhân dân phục vụ sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc, quyết định sự thành công của công việc. Phương châm “hiểu thấu”, “làm đúng” công tác dân vận và những Lời dạy của Người về công tác dân vận vẫn nguyên giá trị khoa học và thực tiễn, có tính thời sự đối với công tác dân vận trong giai đoạn hiện nay. Phương châm đó thể hiện xuyên suốt trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

Từ khóa: Phương châm “hiểu thấu”, “làm đúng”; công tác dân vận; Văn kiện Đại hội XIII của Đảng.

During the process of establishment and development of the Communist Party of Viet Nam, President Ho Chi Minh always paid attention to the mass mobilization work and considered it a crucial issue in attracting and gathering revolutionary forces, mobilizing the people's strength, wealth and intelligence to serve the cause of the resistance war and national construction, and determining success of the tasks. Motto “understanding well”, “doing right” the mass mobilization work and Ho Chi Minh's teachings on mass mobilization work have remained scientific and practical values and relevance to the current mass mobilization work. That motto was reflected throughout the Documents of the Thirteenth National Party Congress.

Keywords: Motto “understanding well”, “doing right”; mass work mobilization; Documents of the Thirteenth National Party Congress.

NGÀY NHẬN: 11/6/2022

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 21/7/2022

NGÀY DUYỆT: 15/8/2022

1. Hiểu thấu, làm đúng công tác dân vận theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Cách đây 72 năm, dưới bút danh X.Y.Z, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết bài báo “Dân vận” đăng trên báo Sự thật số ra ngày 15/10/1949. Mở đầu bài báo Người viết: “Vấn

đề dân vận nói đã nhiều, bàn đã kỹ nhưng vì nhiều địa phương, nhiều cán bộ chưa hiểu thấu, làm chưa đúng, cho nên cần phải nhắc lại”¹. Với phong cách diễn đạt ngắn gọn, cô

* PGS.TS, Trường Đại học Nội vụ Hà Nội

động, hàm súc, trong sáng và sinh động, chứa đựng hàm lượng thông tin cao, chỉ bằng một câu văn, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu bật tình hình thực hiện công tác dân vận (CTDV) lúc bấy giờ, rằng về lãnh đạo, chỉ đạo thì “bàn đã kỹ, nói đã nhiều”; song về thực hiện thì nhiều địa phương, cán bộ lại “chưa hiểu thấu, chưa làm đúng”, dẫn đến chưa đạt kết quả CTDV như kỳ vọng của Bác, của Đảng. Ở đây, Người dùng từ “chưa hiểu thấu” với hàm nghĩa cán bộ chưa hiểu được đầy đủ, chưa quán triệt sâu sắc bản chất của vấn đề dân vận cả về nội dung công việc lẫn hình thức thực hiện; “chưa hiểu thấu” dĩ nhiên sẽ kéo theo “làm chưa đúng”. Hệ quả tất yếu là cán bộ làm CTDV không hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Như vậy, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, điều cốt yếu đối với người cán bộ, công chức khi làm CTDV là phải “hiểu thấu”, nghĩa là: (1) Phải nhận thức sâu sắc vị trí, vai trò, tầm quan trọng của CTDV; (2) Phải có tư duy nhạy bén, có nhận quan tinh tế; (3) Phải sáng suốt nắm bắt đúng đắn, đầy đủ bản chất, nội dung cốt lõi của vấn đề thực tiễn đang đặt ra; (4) Phải gần dân, trọng dân, lắng nghe ý kiến, hiểu được tâm tư, nguyện vọng của Nhân dân. Người chỉ rõ: “Những người phụ trách dân vận cần phải óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chứ không phải chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh. Họ phải thật thà nhúng tay vào việc”².

Vậy dân vận là gì? Người giải thích: “Dân vận là vận động tất cả lực lượng của mỗi một người dân không để sót một người dân nào, góp thành lực lượng toàn dân, để thực hành những công việc nên làm, những công việc Chính phủ và Đoàn thể đã giao cho”³. Đồng thời, nhắc nhở: “Dân vận không thể chỉ dùng báo chương, sách vở, mít tinh, khẩu hiệu, truyền đơn, chỉ thị mà đủ”⁴. Làm đúng CTDV là phải tuân theo quy trình (trước, trong và sau) với từng bước đi cụ thể cho cán bộ làm CTDV, đó là:

(1) Tuyên truyền, giải thích cặn kẽ, thấu đáo cho dân hiểu: “Tuyên truyền không cần phải nói tràng giang đại hải. Mà nói ngắn gọn, nói những vấn đề thiết thực, chắc chắn làm được, để cho mọi người hiểu rõ và quyết tâm làm bằng được”⁵.

(2) Bàn bạc với dân, hỏi ý kiến, kinh nghiệm của dân, luôn tin tưởng vào sức mạnh trí tuệ tập thể của Nhân dân. Người khẳng định: “Dân chúng biết giải quyết nhiều vấn đề một cách đơn giản, mau chóng, đầy đủ mà những người tài giỏi, những đoàn thể to lớn nghĩ mãi không ra”⁶. Bản thân Người luôn là tấm gương sáng ngời trong việc gần gũi, trao đổi, trò chuyện thân mật với các tầng lớp nhân dân để nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của dân.

(3) Chú trọng công tác đôn đốc, kiểm tra, động viên, khích lệ Nhân dân. Những sai lầm rất to, rất có hại của CTDV, theo Hồ Chí Minh, chính là tình trạng cán bộ dân vận sau khi tuyên truyền, vận động rồi thì bỏ mặc dân. Đó là tình trạng vô trách nhiệm trong CTDV. Vì vậy, Người đề ra yêu cầu: “Trong lúc thi hành phải theo dõi, giúp đỡ, đôn đốc, khuyến khích dân”⁷. Điều đó có tác dụng cổ vũ, động viên tinh thần và lực lượng để Nhân dân làm chưa tốt thì phấn đấu để làm cho tốt; làm tốt rồi thì phấn đấu làm tốt hơn, đạt hiệu quả cao hơn nữa.

(4) Kiểm thảo lại công việc, rút kinh nghiệm, phê bình, khen thưởng sau khi làm xong việc. Dân vận là công việc thường xuyên, liên tục trong suốt quá trình thực hiện nhiệm vụ cách mạng của Đảng, Nhà nước và Nhân dân, vậy nên không phải cứ hoàn thành một nhiệm vụ dân vận cụ thể là xong, mà còn nhiều nhiệm vụ dân vận mới khác đang chờ đợi, đang đặt ra trên những chặng đường cách mạng. Kiểm thảo lại nhằm soát xét cụ thể, chi tiết công việc đã làm một lần nữa, chỉ rõ những cái được và chưa được; rút ra những bài học kinh nghiệm để lần sau làm

đúng hơn, tốt hơn. Qua đó, nhắc nhở, phê bình những tổ chức, cá nhân mắc sai lầm, khuyết điểm; kịp thời biểu dương, khen thưởng những tổ chức, cá nhân hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Làm được như vậy sẽ tạo nền tảng quan trọng, cần thiết cho những thành công tiếp theo của CTDV.

2. Những ghi nhận về hiệu thấu của công tác dân vận trong thời gian gần đây

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng trân trọng ghi nhận những kết quả tích cực đã đạt được: “Công tác dân vận được chú trọng và tiếp tục đổi mới; quan điểm “dân là gốc”, là chủ thể của công cuộc đổi mới được nhận thức và thực hiện ngày càng sâu sắc, đầy đủ hơn; mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân được củng cố, tăng cường. Nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng và hệ thống chính trị được nâng cao; coi trọng việc lắng nghe, nắm tình hình và giải quyết những nguyện vọng, kiến nghị hợp pháp, chính đáng, những vấn đề bức xúc của nhân dân; góp phần tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân và phát huy vai trò của nhân dân tham gia xây dựng Đảng”⁸.

Thời gian qua, CTDV “được đẩy mạnh và thực hiện khá đồng bộ ở các cấp, các ngành, tạo chuyển biến về nhận thức và nâng cao trách nhiệm phục vụ nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức. Chính phủ đã xây dựng, vận hành hệ thống tiếp nhận, trả lời phản ánh, kiến nghị của nhân dân và doanh nghiệp; nhiều địa phương đã công khai đường dây nóng để tiếp nhận, xử lý kiến nghị của nhân dân”⁹.

Bên cạnh việc ghi nhận những kết quả đạt được, Đại hội XIII cũng thẳng thắn chỉ ra rằng, “... công tác dân vận có nơi, có lúc còn hạn chế; một số cấp ủy, tổ chức đảng còn xem nhẹ CTDV; việc nắm, đánh giá, dự báo tình hình, nhất là ở những địa bàn phức tạp chưa kịp thời, sâu sát. Công tác vận động, tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng,

chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhất là những vấn đề liên quan đến quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng và trách nhiệm của nhân dân còn một số bất cập. Việc đổi mới nội dung, phương thức hoạt động; tập hợp, phát triển đoàn viên, hội viên; xây dựng, củng cố khối đại đoàn kết dân tộc chưa đáp ứng yêu cầu của tình hình mới. Vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân ở một số nơi chưa thường xuyên, hiệu quả còn thấp, nhất là giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên”¹⁰.

Trên cơ sở kiểm thảo lại để hiểu thấu tình hình CTDV, bài học kinh nghiệm về CTDV được Đại hội XIII rút ra là: “Thường xuyên tăng cường mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa Đảng với nhân dân, phát huy vai trò của nhân dân và thật sự dựa vào dân để xây dựng Đảng”¹¹.

3. Làm đúng công tác dân vận theo Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng trong tình hình mới

Từ sự kiểm thảo lại để hiểu thấu tình hình CTDV trong những năm qua, tiếp nối phương châm hiểu thấu để làm đúng CTDV của Chủ tịch Hồ Chí Minh, dưới tiêu đề “Thắt chặt hơn nữa mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân, dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng”¹².

Đại hội XIII của Đảng đề ra các phương hướng, nhiệm vụ cơ bản nhằm tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả CTDV trong tình hình mới. Trên cơ sở quan điểm Đại hội XIII của Đảng, dựa vào tình hình thực tế, để nâng cao hiệu quả CTDV trong tình hình mới, chúng ta cần tập trung làm đúng, thực hiện đồng bộ các giải pháp chủ yếu sau:

Một là, tăng cường công tác tập huấn chuyên môn, bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ về CTDV cho đội ngũ cán bộ, công chức. Chất lượng, hiệu quả CTDV của đội ngũ này phụ thuộc phần lớn vào trình độ chuyên

môn, tri thức, hiểu biết pháp luật và kỹ năng nghiệp vụ làm CTDV của họ. Đối với giải pháp này cần chú ý làm đúng, làm tốt mấy việc sau:

Phải lựa chọn được những cán bộ, giảng viên, chuyên gia có trình độ cao về lĩnh vực chuyên môn, am hiểu sâu sắc về CTDV chính quyền, có kinh nghiệm thực tiễn phong phú, có nghiệp vụ sư phạm giỏi, biết cách hấp dẫn, lôi cuốn người nghe bằng những phương pháp sư phạm khoa học, hiện đại.

Đội ngũ cán bộ, công chức phải thực sự tự giác, nghiêm túc, cầu thị, ham học hỏi khi tham dự các khóa tập huấn chuyên môn, bồi dưỡng nghiệp vụ dân vận thì mới có thể nâng cao trình độ, kỹ năng của bản thân. Cần tập trung vào việc cung cấp những kiến thức khoa học mới thuộc các lĩnh vực chuyên ngành liên quan tới chuyên môn của từng đối tượng cán bộ, công chức; trang bị các kỹ năng nghiệp vụ hiện đại, cụ thể, thiết thực đối với CTDV trong tình hình mới.

Tiếp tục xây dựng đội ngũ cán bộ thật sự “trọng dân, gần dân, tin dân, hiểu dân, học dân, dựa vào dân và có trách nhiệm với dân”¹³. Sử dụng nhiều hình thức tập huấn, bồi dưỡng; song, hình thức phù hợp, hiệu quả là mở các khóa tập huấn, bồi dưỡng ngắn ngày, ngoài giờ hành chính nhằm bảo đảm cho đội ngũ cán bộ, công chức có thể thu xếp thời gian tham dự.

Hai là, tiếp tục đổi mới công tác tuyên truyền, vận động Nhân dân. Tiếp tục quán triệt sâu sắc, tuyên truyền, phổ biến rộng rãi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về CTDV, phải đạt bằng được mục tiêu: (1) Làm chuyển biến nhận thức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức và các tầng lớp Nhân dân về tầm quan trọng của CTDV; (2) Nâng cao vai trò, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong việc phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong việc thực

hiện CTDV; (3) Tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả CTDV đối với đông bào dân tộc thiểu số, đông bào tôn giáo, người Việt Nam ở nước ngoài theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng.

Đổi mới công tác tuyên truyền, vận động Nhân dân phải bằng những nội dung, phương pháp, hình thức cụ thể, thiết thực và hiệu quả, tránh lý thuyết suông. Phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, động viên sức mạnh vật chất và tinh thần to lớn của Nhân dân phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững ổn định chính trị, tăng cường khối đại đoàn kết, xây dựng chính quyền trong sạch, vững mạnh là những giá trị to lớn có thể đạt được khi Nhân dân thông suốt từ tư tưởng đến hành động.

Ba là, tập trung hoàn thiện thể chế thực hành dân chủ, đẩy mạnh tổ chức thực thi chính sách, pháp luật một cách đồng bộ, hiệu quả. Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới quy trình xây dựng và ban hành chính sách, pháp luật nhằm bảo đảm tiếp tục thể chế hóa cơ chế: “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” thành các văn bản pháp luật để cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và các tầng lớp Nhân dân thực hiện theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII, cụ thể là: tiếp tục hoàn thiện, cụ thể hóa, thực hiện tốt cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ. Tiếp tục cụ thể hóa phương châm: “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”¹⁴. Tiếp tục thể chế hóa *Hiến pháp* về quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân nhằm phát huy cao nhất quyền làm chủ của Nhân dân trong quá trình xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước.

Bốn là, tạo cơ chế phối hợp chủ động, ăn khớp, hiệu quả giữa các cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội

trong thực hiện CTDV. Đại hội XIII cũng đã nêu rõ: “Rà soát bổ sung và thực hiện Quy chế công tác dân vận của hệ thống chính trị; xây dựng cơ chế phối hợp giữa chính quyền, các cơ quan, tổ chức với Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội các cấp”¹⁵.

Theo tinh thần đó, nội dung giải pháp này bao gồm: tiếp tục hoàn thiện, triển khai thực hiện tốt Quy chế phối hợp giữa cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội; đổi mới phương thức phối hợp, liên kết sao cho hiệu quả, sát với yêu cầu thực tế, tránh hình thức, kém hiệu quả.

Cơ quan nhà nước và chính quyền các cấp phải tạo điều kiện thuận lợi để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội làm tốt nhiệm vụ giám sát và phản biện xã hội, tham gia xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước, chính quyền các cấp phù hợp với quy định của *Hiến pháp* năm 2013 và pháp luật. Sự phối hợp giữa các cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội phải dựa trên nguyên tắc phù hợp với đặc điểm riêng về tổ chức và phương thức hoạt động của cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp và của từng tổ chức chính trị - xã hội; tránh áp đặt, tùy tiện, hành chính hóa hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội.

Năm là, tiếp tục đẩy mạnh phong trào thi đua “Dân vận khéo” trong các cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp. Thực hiện Lời dạy “Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công”¹⁶ của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Việc tiếp tục đẩy mạnh phong trào thi đua “Dân vận khéo” trong các cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp cần thực hiện đồng bộ các nội dung sau:

(1) Tiếp tục quán triệt sâu sắc mục tiêu, quan điểm, nhiệm vụ, giải pháp được nêu tại Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 03/6/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về “Tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo

của Đảng đối với công tác dân vận trong tình hình mới”. Trên cơ sở tổng kết, đánh giá quá trình thực hiện, rút ra những bài học kinh nghiệm để đề ra chủ trương, nhiệm vụ, giải pháp tổ chức thực hiện phong trào “Dân vận khéo” đáp ứng yêu cầu CTDV của Đảng trong tình hình mới.

(2) Tập trung nghiên cứu, xây dựng Bộ tiêu chí đánh giá tính phù hợp, hiệu quả của các mô hình, điển hình “Dân vận khéo”; lấy đó làm căn cứ đánh giá thi đua và nhân rộng điển hình. Chú trọng lồng ghép việc phát động phong trào “Dân vận khéo” vào các cuộc phát động thi đua yêu nước hằng năm trong hệ thống chính trị. Đồng thời, tăng cường giới thiệu, tuyên truyền điển hình “Dân vận khéo” trên các phương tiện thông tin đại chúng, trong sinh hoạt cơ quan, chính quyền, chi bộ...

(3) Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện CTDV của cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp. Thường xuyên theo dõi, định kỳ tổ chức sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm để tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo, đưa phong trào thi đua “Dân vận khéo” đi vào hoạt động nền nếp, biểu dương khen thưởng tập thể, cá nhân thực hiện tốt phong trào □

Chú thích:

1, 2, 3, 4, 7, 16. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 6*. H. NXB Chính trị quốc gia, 2011, tr. 232, 234, 232, 232, 233, 234.

5. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 14*. H. NXB Chính trị quốc gia, 2011, tr.169.

6. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 5*. H. NXB Chính trị quốc gia, 2011, tr. 335.

8, 9, 10, 11, 13. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập II*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 201 - 202, 203 - 204, 205 - 206, 226, 248.

12, 14, 15. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 191, 192, 193.